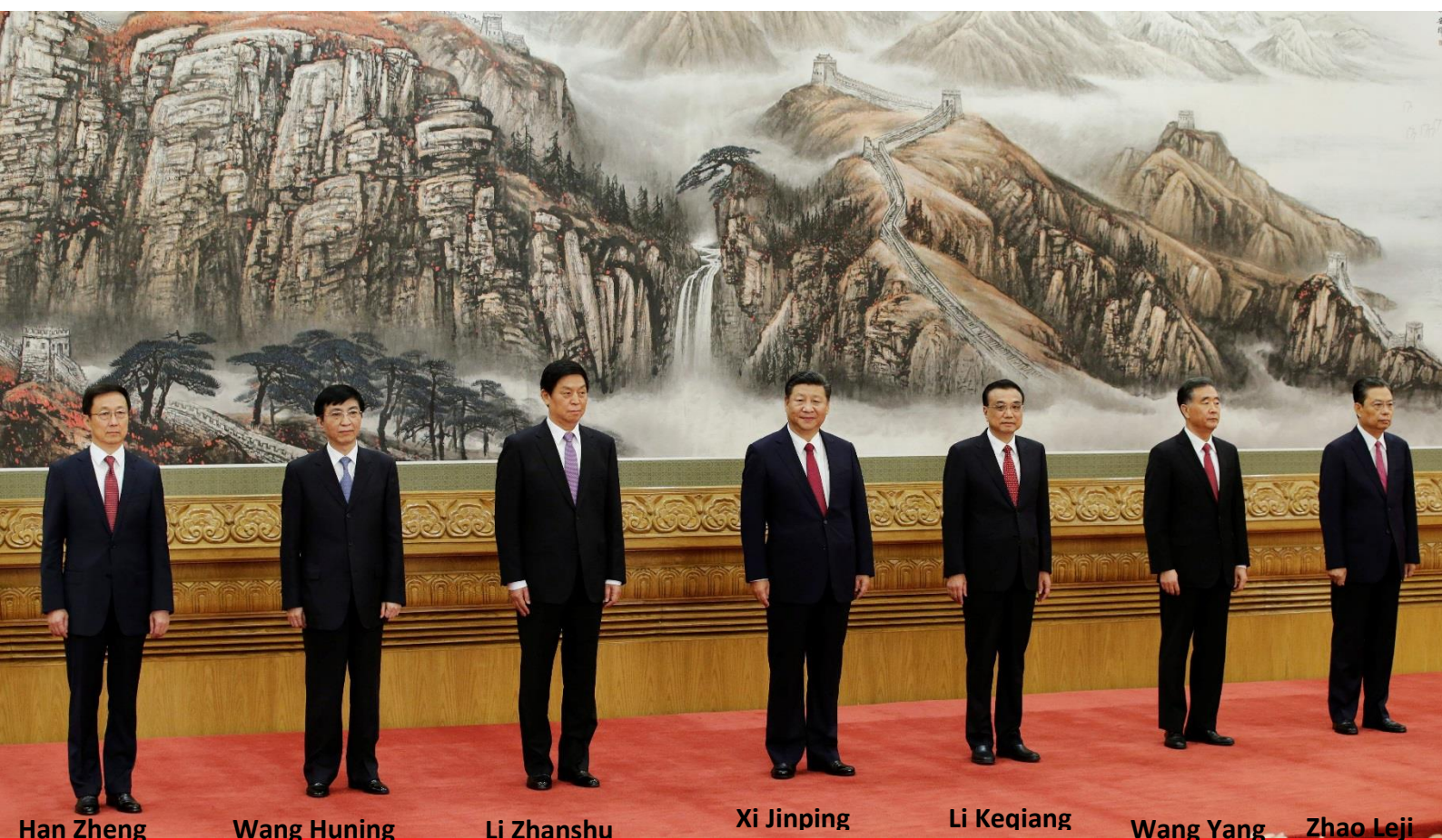

PAGEO

PALLAS ATHÉNÉ GEOPOLITIKAI ALAPÍTVÁNY

A Kínai Kommunista Párt 19. kongresszusa

Han Zheng

Wang Huning

Li Zhanshu

Xi Jinping

Li Keqiang

Wang Yang

Zhao Leji

Marácz Fanni, Eszterhai Viktor

PAGEO Kutatóintézet - POLICY BRIEF – 2017. 10. 31.

A Kínai Kommunista Párt 19. kongresszusának eredményeként megújításra került a Párt irányító szervezete, a Politikai Bizottság és a legfelsőbb vezetés, a Politikai Bizottság Állandó Bizottsága. A legnagyobb sajtóvisszhangot az váltotta ki, hogy a kongresszus megszavazta a pártfőtitkár „Xi Jinping gondolatának” a párt működési szabályzatába történő beiktatását, amely a közvélemény számára Xi Jinping hatalmának szinte Mao Zedong szintjére való emelkedését sejtette. Valójában a 19. kongresszus vizsgálatából inkább úgy tűnik, hogy a szükséges és hosszú távú reformok megvalósítása nagyobb jelentőséget kapott, mint az elnök személyes ambíciói.

- a Kínai Kommunista Pártkongresszus ötévente kerül megrendezésre, amelyen az országot irányító politikusok kijelölése történik
- a 19. kongresszus az elvárásokhoz mérten Xi Jinping hatalmának megszilárdításához vezetett
- a pártfőtitkár gondolatait belefoglalták a Kínai Kommunista Párt működési szabályzatába
- a 2022-ben Xi Jinpinget váltó pártfőtitkár továbbra sem került kijelölésre, amiből egyes vélemények arra következtetnek, hogy Xi Jinping a második ciklusa végét követően meg kívánja hosszabbítani a hatalmát
- a Párt Állandó Bizottsága öt új taggal bővül ezek: Li Zhanshu, Wang Yang, Wang Huning, Zhao Leji és Han Zheng, akik Li Zhanshu és Wang Huning kivételével nem számítanak Xi Jinping egyértelmű támogatóinak
- az Állandó Bizottság összetétele valószínűsíti a strukturális reformok továbbvitelét
- várhatóan folytatódni fog a korábbi évtizedektől eltérően aktív kínai külpolitika, amelynek zászlóshajó projektje az „Egy övezet egy út”

Előzetes várakozások

A Kínai Kommunista Párt (KKP) 19. kongresszusával kapcsolatban számtalan várakozás látott napvilágot. A nyugati sajtó és az elemzők egyhangúan nem csupán az elnök hatalmának megerősödésére számítottak, hanem a kínai elnök, Xi Jinping **egyeduralkodói pozíciójának megszilárdulását is jósolták**.¹ A központi kérdést az jelenti, hogy vajon a kínai államfő a 2022-ben lejáró, második ciklusa után is hatalomban kíván-e maradni, amely Deng Xiaoping óta ellentétes a KKP szokásaival. A nemzetközi közvélemény szerint a válasz erre a kérdésre egyértelmű igen, így a kongresszussal kapcsolatban a Nyugat az alábbi fejleményekre számított:

1) Xi elnök a következő ötéves ciklusban is megválasztatja a **Korrupció ellenes hivatal vezetőjét és Politikai Bizottság Állandó Bizottságának (ÁB) tagját, Wang Qishant**, aki az elnök legfontosabb támogatójának számít, annak ellenére, hogy kora alapján a KKP szokásjoga szerint már nem választható újra.

2) A **Politikai Bizottság Állandó Bizottságának tagjai Xi saját szövetségesei és lekötelezettjei közül kerülnek ki.**

3) **Xi nem jelöli ki utódját**, a szokással ellentétben, miszerint az aktuális vezető, kormányzásának második ciklusában jelenti be, hogy kit szán az elnöki pozícióra.

A felsorolt elvárások a nyugati média szemében beleillennek abba a folyamatba, amely szerint **Xi elnök legfontosabb politikája, hogy Mao Zedonghoz hasonló erejű vezetővé váljon**.² Erre bizonyítékként az alábbi korábbi politikai intézkedéseket szokták felsorolni: Xi **korrupció-elleni küzdelme** – melynek fő célja a kritikus hangok szerint, valójában **az elnök politikai ellenfeleinek félreállítása**, illetve meggyengítése. Második elem a **vezető csoportok kormányzásban való szerepének**

megerősítése, melyek hagyományosan a párt felső vezetése és az illetékes minisztériumok között töltötték be összekötő szerepet.³ Harmadszor, a hagyományosan a gazdaság tényleges irányításáért felelős **miniszterelnök, Li Keqiang szerepének háttérbe szorítása**, ehhez is felhasználva a vezető csoportokat.⁴ Negyedszer pedig, **Xinek a hadsereg főparancsnoki kinevezését** szokták említeni, ami által a hadügyi reform részeként erősebb politikai kontrollhoz jutott a hadsereg felett.⁵

Főbb eredmények

Korántsem teljesült be a nyugati média által támasztott minden elvárás, bár kétségtelen, hogy Xi Jinping hatalmának megnövekedése továbbra is zajlik.

Ezt jelzi többek között, hogy az **általa megfogalmazott gondolatokat belefoglalták a Párt alkotmányába**. A *Xi Jinping gondolat a szocializmusról kínai sajátosságokkal egy Új Korban* az alkotmány részeként „hosszú távú iránymutatás, amelyhez a Pártnak tartania kell magát és továbbfejlesztenie azt” csakúgy, mint a marxizmus-leninizmust, Ma Zedong gondolatait vagy Deng Xiaoping elméletét. Másodszor a feltételezéseknek megfelelően a Xi Jinpinget a következő ciklusban váltó pártfőtitkár nem került egyértelműen kiválasztásra.

A várakozásokkal ellentétben **Wang Qishan távozott az ÁB-ból**, helyét Zhao Lejinek adva át, aki nem tartozik egyértelműen Xi táborába az új tagok többségéhez hasonlóan. Ezáltal **egyensúlyban vannak a különböző érdekcsoportok képviselői**.

Bár **ÁB** tagsághoz nem jutottak, mégis érdemes megemlíteni **Huang Kunming** és **Ding Xuexiang** nevét, ugyanis Huangot propagandaminiszterré nevezték ki, míg Ding a Központi Bizottság Általános Hivatalát vezeti majd. Mindkét politikus Xi elkötelezett híve, ezáltal az elnök

hatalmának megerősödését szolgálja kinevezésük.

Az Állandó Bizottság új tagjai

A pártkongresszus lezárultát követően egy nappal nyilvánosságra hozták a Párt Központi Bizottságán belüli Állandó Bizottságának tagjait,⁶ akik amennyiben megválasztásra kerülnek, **márciusban töltik majd be pozícióikat.**

A héttagú szervezetben a pártfőtitkár Xi Jinping és a miniszterelnök Li Keqiang kivételével **minden szereplőt új jelöltekkel váltottak fel.** Az új ÁB nem tartalmaz nőket, sem ötvenévesnél fiatalabb politikusokat, így **a Xit 2022-ben váltó pártfőtitkár sem került kijelölésre.**

Az öt új tag mind a Politikai Bizottságból emelkedett fel az ÁB tagjává, mind gyakorlott politikus, akik egyenlően kerülnek ki Xi támogatói és más csoportokból. A Kínai Népköztársaságot irányító hét politikus rangjuknak megfelelő sorrendben a következők.

Xi Jinping pártfőtitkár, egyben Kína elnöke idén hatvannégy éves, az ún. hercegek (*princelings*) csoportjának tagja – akiknek már szülei is fontos pozíciót töltöttek be a Kommunista Pártban. Bo Xilai bukása után jelölték ki elnöki pozícióra, majd 2012-ben választották meg. Ötéves kormányzása alatt hatalmának egyik legfontosabb alapját támogatóinak magas pozíciókba helyezése adta – őket nevezik a Zhejiang klikk tagjainak.⁷

A pártkongresszus alatt mondott beszédében egy **Új korszak kezdetét hirdette meg az ország számára,** amelyben a reformok folytatását ígéri, biztosítva Kína számára a világpolitikai vezető szerepet. Hangsúlyozta korábbi ígéretét („Kínai álom”), miszerint **Kínát 2050-nel bezárólag „nagy szocialista hatalommá teszi”.** Ismételten nyomatékosította, hogy **Kína felemelkedése békés marad, és bár az ország készen áll egyre**

meghatározóbb nemzetközi szerepek betöltésére, változatlanul be fogja tartani a „be nem avatkozás elvét”.⁸

Li Keqiang Kína második embere és miniszterelnöke, hatvankét éves. A Kommunista Ifjúsági Liga soraiból emelkedett fel, Hu Jintao egykori elnök szárnyai alól. Évtizedek óta a leggyengébb miniszterelnökként tartják számon. Hivatalosan Kína gazdasági kérdéseiről felelős, de Xi több érdemi szerepkörét kiszervezte alóla azáltal, hogy több, a gazdasági és pénzügyi kérdéseket felügyelő pártcsoportnak saját magát nevezte ki fejeül. Miniszterelnökségének elmúlt öt évét a **növekvő adósság, a 2015-ös tőzsde összeomlás és más krízishelyzetek** jellemezték. Híresztelések szóltak esetleges eltávolításáról is. Li úgy tűnik, hogy megtartja miniszterelnöki pozícióját a változások márciusi érvénybelépésekor is, a **gazdasági ügyekben való beleszólása azonban továbbra is korlátozott marad.** Az Economist egyenesen úgy fogalmazott, hogy személye hasznos lehet Xi számára, mint egyfajta bűnbak, ha nagyobb válság következne be.⁹

Li Zhanshu hatvanhét évesen került be az ÁB tagok közé, **Xi egyik leghűségesebb támogatójaként** 2012 óta a Központi Bizottság Általános Hivatalának vezetője. **Családja több szálon kötődik a Kommunista Párt történetéhez,** karrierjének első felét Kína szegényebb területein töltötte, mint az északi Heilongjiang vagy a délnyugati Guizhou tartományok – olyan területeken ahol a Párt a felemelkedő politikusainak a szegénységgel szembeni fellépését teszteli. Ling Jihua – Hu Jintao egyik pártfogoltjának felváltójaként került pozícióba, mikor Linget korrupciós vádakkal eltávolították. Li Zhanshu az **infrastrukturális beruházások megnövelését és a vállalkozások működését nehezítő bürokratikus akadályok felszámolását** szorgalmazta míg Guizhou élén állt, illetve Xi **nem hivatalos tanácsadójaként**

funkcionált külpolitikai kérdésekben is. Külföldi útjaira is többször elkísérte az elnököt. Valószínűleg a **Népi Kongresszus fejének** választják majd meg.

Wang Yang hatvankét éves, a **Kommunista Ifjúsági Ligából** került ki, jelenleg Kína négy miniszterelnök-helyettesének egyike, aki a mezőgazdaságért és a külkereskedelemért felelős. Ezelőtt Chongqing párttitkára volt 2005 és 2007 között, majd Guangdong tartomány élén állt 2007-től 2013-ig. A **liberálisabb vezetők között tartják számon**, chongqingi vezetésének idején arra bízta a médiát, hogy többet foglalkozzon a hétköznapi emberekkel és kevesebbet a helyi vezetőkkel. Igyekezett zöldebb és fenntarthatóbb gazdasági fejlődést elérni, illetve hozzájárult, hogy Wukan halászfalu önmaga választhassa meg helyi vezetőit a 2011-es zavargások után. A feltételezések szerint a legfelsőbb politikai tanácsadó szerv, a **Kínai Népi Politikai Tanácskozó Testület vezetője** lehet.

Wang Huning hatvankét éves, Xi belső körének tagja, de szenior politikai tanácsadóként dolgozott nemcsak Xi mellett, hanem két továbbra is befolyásos elődje – Hu Jintao és Jiang Zemin idején is. Shanghaiban született és kezdte meg akadémiai karrierjét, mint **az USA-ra szakosodott politológus**. 1991-ben könyvet írt *Amerika Amerika ellen* címmel. Jelenleg a Központi Politikai Kutatóirodát vezeti, **Xi Kínai álm** kampányának kiötlőjeként **tartják számon**. Li Zhanshuhoz hasonlóan ő is részt vesz Xi külföldi utazásain. A neo-autoritarizmus híve, azt vallja, hogy a **politikai stabilitás elengedhetetlen a gazdasági fejlődéshez**, a demokrácia és az egyének jogai csak ennek megvalósítása után következnek. Asszertívabb külpolitika támogatója. Jelenleg a Párt Titkárságának első embere, ez a szervezet hajtja végre a Politikai Bizottság és az Állandó Bizottság döntéseit.

Zhao Leji hatvanévesen az **új vezetője a korrupció-ellenes harcnak**, leváltva Wang Qishant – Xi hűséges támogatóját. Nem tagja egy politikai klikknek sem. Harminc éven át volt része Qinghai tartomány politikai életének, mire 2003-ban helyi pártvezetőnek választották, ahonnan 2007-ben Shaanxi tartomány élére került. Pókerarcáról híres, a média visszahúzó, nem-karizmatikus politikusként tartja számon.

Han Zheng hatvanhárom éves, **Jiang Zemin egykori elnök pártfogoltjának** tekintik. **Egész karrierje Shanghaihoz köti**, negyvennyolc évesen lett a város legfiatalabb polgármestere. Xinek akkor kezdett dolgozni, mikor Shanghai pártvezetője volt, majd őt helyezték a város élére 2012-ben. Ezalatt több pénzügyi liberalizációt célzó kísérlet felügyeletét végezte a város vezetőjeként.

Következmények és a várható hatás a nemzetközi környezetre

Az előzetes várakozásokkal ellentétben **számtalan jóslat nem valósult meg**, ami azt mutatja, hogy a nyugati médiának és az elemzők többségének mennyire nincs valós elképzelése a Kínában és a KKP-ben zajló folyamatokról, valamint hogy **a Nyugaton kialakult „Kína kép” mennyire leegyszerűsítő**.

A 19. kongresszus kétség kívül hozzájárult ahhoz, hogy Xi megerősítse hatalmát, de Mao-szerű egyeduralkodó szerep – Xi Jinping gondolatának a párt működési szabályába való beemelése, és egyértelmű utódjának kiválasztásának elmulasztása ellenére – nem alakul majd ki a közeljövőben. Ezt bizonyítja az is, hogy az **Állandó Bizottság tagjai többsége nem tekinthető Xi feltétlen hívének**, illetve aki mégis (Li Zhanshu), az nem kapott kulcspozíciót.

Xi összehasonlítása Mao Zedonggal történelmileg elfogadhatatlan és hibás következtetésekhez vezet.¹⁰

A 19. kongresszus lezárultával úgy tűnik, hogy a KKP-n belül a személyes politikai célok helyett **a megkezdett hosszú-távú, társadalmi-gazdasági reformok továbbvitele a legfontosabb kitűzés.** Ezt tükrözi a **liberálisabb gazdasági modellt támogató Wang Yang megerősödése is.** Han Zheng és Wang Huning Shanghai városához kötődnek és ezért sokan, Xi elődjéhez és a nagyobb gazdasági liberalizmus támogatójának számító **Shanghai klikk** fejének tartott Hu Jintao-hoz kötik őket. A szükséges, de társadalmi szempontból elkerülhetetlenül veszteseket is kitermelő reformok véghezviteléhez az erős vezetőn kívül az egységes (vagy annak tűnő) KKP-re is szükség van. Ebből arra lehet következtetni, hogy az állam érdeke, alapvetően összefügg a KKP érdekével, az ugyanis továbbra is legitimációjának egyik fő forrása. A reformok folytatása elengedhetetlen Kína további felemelkedésének a biztosításához, ami pedig egybecseng a kínai elnök legfontosabb programjának, a „kínai álmunk” a tartalmával.

Xi megerősödésével várhatóan **tovább folytatódik Kína külpolitikai megerősödésének és érdekérvényesítésének irányvonala,** amely a korábbi évtizedekhez képest jelentős változást jelentett. A külpolitikai irányvonal zászlóshajója az „Egy övezet egy út” elmélyítése várható.

Emellett úgy tűnik, hogy a kínai vezetés elkötelezett a Xi által a Világgazdasági Fórumon meghirdetett új külpolitikai szerep fenntartása mellett, azaz hogy az Egyesült Államokat felváltva a globalizáció fő védnökévé és globális közjavak biztosítójává váljon.

Hatása Magyarországra

Az EU és Kína kapcsolatának alakulása mellett, az **„Egy övezet egy út” és annak részeként értelmezhető „16+1 együttműködés”** fogja továbbra is meghatározni **Kína és a közép-kelet-európai régió kapcsolatrendszerét.** Mindkét tervezet jól illeszkedik a magyar kormány keleti nyitás politikájához és az „Egy övezet egy út” pozitív fogadtatásához (pl. Magyarország volt az első európai ország, amely egyetértési nyilatkozatot írt alá Kínával az „Egy övezet egy út” megvalósításáról).

A kínai külpolitikának a globalizáció iránti egyre jobban észlelhető elköteleződése szintén fontos a kis és nyitott gazdasággal rendelkező Magyarország számára. Az elmúlt időszak jó politikai kapcsolatai tükrében Magyarország számára a KKP 19. kongresszusa összességében kedvező fejlemény.

Készítette: *Marácz Fanni, Eszterhai Viktor*

PAGEO - Policy Brief

Felelős szerkesztő: Bendarzszevszkij Anton
Szerzők: Bendarzszevszkij Anton, Czirják Ráhel, Eszterhai Viktor, Gere László, Klemensits Péter, Marácz Fanni, Zoltai Alexandra

Kiadja a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány ©
HU-1013 Budapest, Döbrentei utca 2
www.geopolitika.hu

ISSN 2498-7697

Jegyzetek

- ¹ What is China's 19th Communist Party congress and why does it matter?, The Economist, October 14, 2017. <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2017/10/economist-explains-11> Connor, Neil: Xi Jinping to emerge as China's most powerful leader since Mao at Communist Party congress; The Telegraph, 17 October 2017. <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/10/17/xi-jinping-emerge-chinas-powerful-leader-since-mao-communist/> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ² Xi Jinping has been good for China's Communist Party; less so for China, The Economist, October 14, 2017. <https://www.economist.com/news/briefing/21730138-contradicting-deng-xiaoping-mr-xi-has-concentrated-vast-power-his-own-hands-xi-jinping-has> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ³ KENDERDINE, Tristan: Ahead of Party Congress, Keep an eye on China's Leading Groups, The Diplomat, October 17, 2017. <https://thediplomat.com/2017/10/ahead-of-party-congress-keep-an-eye-on-chinas-leading-groups/> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ⁴ NAUGHTON, Barry: The General Secretary's Extended Reach: Xi Jinping Combines Economics and Politics, Hoover Institution, September 11, 2017. <https://www.hoover.org/sites/default/files/research/docs/clm54bn.pdf> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ⁵ LI Cheng: Why China's military facelift ahead of the Party Congress could be a sign of bigger changes, Brookings, October 10, 2017. <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/10/10/why-chinas-military-facelift-ahead-of-the-party-congress-could-be-a-sign-of-bigger-changes/> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ⁶ Xi presents new CPC central leadership, Xinhua, October 25, 2017. http://news.xinhuanet.com/english/2017-10/25/c_136704490.htm Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ⁷ WO-LAP LAM, Willy: The Eclipse of the Communist Youth League and the Rise of the Zhejiang Clique, The Jamestown Foundation, May 11, 2016. <https://jamestown.org/program/the-eclipse-of-the-communist-youth-league-and-the-rise-of-the-zhejiang-clique/> Letöltés dátuma: 2017. október 30.
- ⁸ CHOW Chung-yan: China's new leadership team unveiled: Zhao Leji named as anti-graft chief while Xi Jinping elevates trusted deputy to top military role <http://www.scmp.com/news/china/policies-politics/article/2116838/what-xi-jinpings-choices-his-new-leadership-team-show> 2017.10.25.
- ⁹ A very Chinese coup <https://www.economist.com/news/china/21674793-li-keqiang-weakest-chinese-prime-minister-decades-very-chinese-coup> 2015.10.15.
- ¹⁰ LI Cheng: The paradoxical outcome of China's 19th Party Congress, Brookings, October 26, 2017. <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/10/26/the-paradoxical-outcome-of-chinas-19th-party-congress/> Letöltés dátuma: 2017. október 30.

Borítókép forrása

- HUANG Zheping: The 19th party congress leadership: A guide to China's new Men in Black In: Quartz 2017. október 26., <https://qz.com/1110263/the-19th-party-congress-line-up-meet-chinas-new-top-leadership/> (Letöltve: 2017.11.02.)

Források

- A very Chinese coup, In: Economist, 2015. október 15., <https://www.economist.com/news/china/21674793-li-keqiang-weakest-chinese-prime-minister-decades-very-chinese-coup> (Letöltve: 2017.11.02.)
- CHOW Chung-yan: China's new leadership team unveiled: Zhao Leji named as anti-graft chief while Xi Jinping elevates trusted deputy to top military role, In: South China Morning Post, 2017. október 25., <http://www.scmp.com/news/china/policies-politics/article/2116838/what-xi-jinping-elevates-trusted-deputy-to-top-military-role>

[jinpings-choices-his-new-leadership-team-show](#)

(Letöltve: 2017.11.02.)

- CONNOR, Neil: Xi Jinping to emerge as China's most powerful leader since Mao at Communist Party congress; In: The Telegraph, 2017. október 17. <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/10/17/xi-jinping-emerge-chinas-powerful-leader-since-mao-communist/>
(Letöltve: 2017.10.30.)
- HUANG Zheping: The 19th party congress leadership: A guide to China's new Men in Black In: Quartz 2017. október 26., <https://qz.com/1110263/the-19th-party-congress-line-up-meet-chinas-new-top-leadership/>
(Letöltve: 2017.11.02.)
- KENDERDINE, Tristan: Ahead of Party Congress, Keep an eye on China's Leading Groups, In: The Diplomat, 2017. október 17., <https://thediplomat.com/2017/10/ahead-of-party-congress-keep-an-eye-on-chinas-leading-groups/>
(Letöltve: 2017.10.30.)
- LI Cheng: The paradoxical outcome of China's 19th Party Congress, In: Brookings, 2017 október 26., <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2017/10/26/the-paradoxical-outcome-of-chinas-19th-party-congress> /
(Letöltve: 2017.10.30.)
- NAUGHTON, Barry: The General Secretary's Extended Reach: Xi Jinping Combines Economics and Politics, Hoover Institution, 2017. szeptember 11., <https://www.hoover.org/sites/default/files/research/docs/clm54bn.pdf>
(Letöltve: 2017.10.30.)
- What is China's 19th Communist Party congress and why does it matter?, In: The Economist, 2017 október 14., <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2017/10/economist-explains-11>
(Letöltve: 2017.10.30.)
- WO-LAP LAM, Willy: The Eclipse of the Communist Youth League and the Rise of the Zhejiang Clique, The Jamestown Foundation, 2016 május 11. <https://jamestown.org/program/the-eclipse-of-the-communist-youth-league-and-the-rise-of-the-zhejiang-clique/>
(Letöltve: 2017.10.30.)
- Xi Jinping has been good for China's Communist Party; less so for China, In: The Economist, 2017. október 14., <https://www.economist.com/news/briefing/21730138-contradicting-deng-xiaoping-mr-xi-has-concentrated-vast-power-his-own-hands-xi-jinping-has>
(Letöltve: 2017. 10.30.)
- Xi presents new CPC central leadership, In: Xinhua, 2017 október 25., http://news.xinhuanet.com/english/2017-10/25/c_136704490.htm
(Letöltve: 2017.10.30.)